

PARNASZUS

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja KÜLÖNKIADÁS
 XI. évfolyam, 21. szám ÁRA: 40 FILLÉR — 1969. XII. 15

Kilenc óra felé ébredt fel. Még jólesett volna aludni, de hiába forgolódott, idegesség motoszkált benne. A vétkes csörgése nélkül mindig ilyen félig öntudatlan huzavona után ébredt, összetörten. Most az ágy szélén ül, egy darabig bambán matatva a papucsát. Jutka fél tizenegyre jön, biztosan eljön.

Behozza a folyosóról az újságot, odakint igen csúnya és hideg a világ. A lapot télen az ágyban a legjobb olvasni. Ma még a sportrovat is unalmas. Háromhasábos sakkriport; a kishírek közt valami röplabda-spartakiád eredményei, aztán egy szovjet edző új módszerei az erőnlét fokozására és hasonlók. Lapoz visszafelé: négy oldal hirdetés. Amigó. Omnia. Minitaxi. Lakást vesz, kutyát elad. A lottóhúzás eredménye. No majd a legközelebb. Folytatásos riportsorozat, 6. rész. Pedig ezt el akarta olvasni. De már valahogyan a másodikra sem került sor. Elvi állásfoglalás, iránymutatás. Látogatás, eszmecsere, fogadás. Nyílt agresszió. Rendkívüli ülészak. No, ez van.

Hideg a szoba is, begyűjt. Megmosdik, már háromnegyed tíz. Leül a kályha mellé, mozdulni sincs kedve. Ahhoz már kevés az idő, hogy belefogjon valamibe, meg türelme sein lenne most hozzá. Jutka már el kellett, hogy induljon. A gömbölyű kis fenekével. Tegnap éjjel kellett volna felhozni, hogy be volt gerjedve a nő. Remegett az orra, de közben arról sóhajtozott, hogy őt senki nem érti meg, Feri aztán főleg nem és még csak el sem viszi sehová, de azért rendes gyerek és sokkal klasszabb feleséget érdemelne, mint ő. És ez a Feri tényleg egy rendes gyerek. Amikor először csavarogtak egész este a városban és utána hazakísérte Jutkát, már éjtél is emúll, ez a Ferenc nem csinált patáliát, csak az ujjait törögette és roppant zavarban volt. Neki pedig valami nagy büszkeség feszítette a mellét, alig bírt magával, félrehívta, hogy megkérdezze, eleget tördög-e az asszonnyal, elég gyöngéd-e vele. Jó, ez nem volt szép, no de ez van.

Vizont elögyött a cigaretta, leszalad a boltba. A köd lenyomja a füstöt a városra, csaknem teljes a sötétség. Ahogy jön visszafelé, feltűnik, hogy milyen piszkos a ház. A jeles ünnepek már messze járnak, az akkori takarításnak nyoma sem látszik. A liftbe megingint bevittél valaki, undorító a bűz. A házmeister átkozódik, minden lakót megállít és megfenyeget, hogyha egyszer elkapja az illetőt, levágja a kukiját. De ezt már jó pár éve ígéri.

Téli pásztorbránd

LANG JÁNOS

Kezd átnelegedni a szoba. Odaül az ablakhoz, rágyújt. Mire ezt elszívja, itt van a lány. Az utca nedves és komor. Egy részeg már harmadszor megy át a zebrán, az autók előtt megáll és talán arról próbálja meggyőzni őket, hogy itt a gyalogosé az elsőbbség. A pék előtt valami kutya van kikötve és morogva tart távol egy öregasszonyt a kenyérvásárlástól. Különbem semmi mozgás.

Elyomja a második cikket, de Jutka még seholl. Később kinyitja az ablakot, kikönyököl, figyeli a megállót. Egymás után három busz is jön, az elsőről sokan szállnak le, a másik kettőről alig. Aztán sokára jön a következő és megint hosszú szünet. Még megvár egyet, de már nagyon fázik.

A kályhának dől. Mi lehet ezzel a nővel? Talán agyonverték egymást? Vagy valaki most világosította fel, meddig mehet el egy tisztességes férjes asszony. Az istenit neki! A legrosszabb otthon várni valakit. Nincs már maradása, de hátha mégis jön még. Ha most valahol máshol várná, hús perc, maximum fél óra után tett volna az egészsre.

Háromnegyed tizenkettő. Ebből ma már nem lesz semmi. Pedig már beindult a motor, csoda kellems nap lesz! Kint meg ez a rohadt idő, mintha egyre jobban feszülő húrban cincogna valaki. Veszi a kabátját, bevágja az ajtót.

Ahogy megy lefelé, már érzi a változást és amint kilép a kapun, megérti az okát. Egy perc alatt fehérré változott a járda. A havazás különös zizegése csendet teremt a körúton. Ajkára csapódik egy nagy pamat, lenyalja. Egyszerre minden olyan messze van, csak a hó zizeg, ahogy felneáz, mintha megindulna az égbolt.

A mellékutcából villamos zötyög elő lassan, hiszen alig látni a sűrű kavargásban. Játék utólérni és felugrani a hátsó peronra. Egyre sűrűbben esik, a szél csaknem vízszintesen kergeti a pelyheket. Az alsó lépcsőn két kis vietnami lány. Egyikük szembe, a másik háttal, fél kezüket kitarva az elsuhanó pihék elé. Egyforma igénytelen kis kabátban, szorosan fejükre csavart kék kendővel: de most csak a tenyerüket figyelik, ahol fennakadnak az óriás hópamacskok. Nagyokat nevetnek, az összegyűjtött havat egymás arcára tapasztják, közben valami monoton dalocskát énekelnek. Valaki megérinti a vállát: „Nálatok sose esik a hó?”

Megfordul, arcán csurog a hólé, lucskos tőle a friss feszülő bőr az égett és vágott sebeken.

(Móra Gábor fotója)

Kékesi Katalin

Picasso

Mert éltetni őt, azt nem szabad!
 Talán megkérheded, kell-e még hogy a sárány imádók után egyszerre ömöljön-e rá minden kert megérett termése a cseresznyével a barack és a szőlő a dinnyével gördüljön ananász és naspolya hogy hajak lepjék a szőnyegét dinom-dánom feketék és szőkék hogy nyár-ősz meleg és téli szikrázás bélelje a szekrényét hogy lámpáján madarak üssenek tanyát és reggelijét baglyok fogyasszák hogy feltámadjon a márványszalton a kávéházi bikák szelleme és ők üljenek a törzspadon hogy rajzszögei faunna váljanak és esténként kergetődzének hogy baráti bált rendezzenek és őt terítsék fel a parkettén egyszóval, hogy teremtett lényei hamarjában fellázaadjanak és megbosszulják magukat a világ bezárt teréért O, hogy örülne akkor Picasso! és hatalmas nevetve hajítaná ecsetjét pontnak a világűr vásznára

Kecskés Imre

PÁRBESZÉD

— Kit keres?
 — Hallja! Kit keres?
 A válasz halk volt.
 — Magamat.
 — De hisz maga itt van!
 — A, ez csak én vagyok, de én nem vagyok itt, mert elvesztettem magamat.
 — Mikor?
 — Rég.
 — Hol?
 — A Duna-parton.
 — Akkor miért itt keresi?
 — Pszt! Itt kell lennem! — és felmutatott egy ablakra, mely ebben a percben kinyílt, és egy szőke lányfejet mutatott.
 — Megvagyok.
 — Jöjjön — és egy fa törzse mögé húzta — ott vagyok.
 — Hiszen az egy lány.
 — Na és? Fogságba esem.
 — Vagy úgy? Szerelmes? En meg azt hittem, bolond.

— Nem vagyok szerelmes! Legfeljebb bolond.
 Menni akart, de a zakója szélét fogta.
 — Várjon! En most be megyek és visszakérem magamat.
 Az ablak becsukódott. — Azaz már nem lehet.
 — Miért?
 — Mert csak! Nem jön a Duna-partra? — fogta a kabátja szélét és már húzta is.
 — Nézze, itt történt.
 Meredek, puha füves part volt.
 — Hogyan?
 — Ne kérdezzen. Úgyis mondom. Már egy hónapja. Este volt. Tíz óra. Itt csókoltam meg őt. Leültünk. Újra megcsókoltam. Leterítettem a zakómat.

Megsimogattam. Nem úgy! Aztán úgy is.
 Azt mondta: Disznó, férreg. Meg, hogy undorodik tőlem. Pedig ez nem én vagyok. Nem én voltam.
 De hát aki voltam, az hol van? He? Na ugye! Nála. Persze lehet, hogy nem nála vagyok. Hogy eldugott.
 De hova? Nem tudja?
 Meg kell keresnem magam.
 — Hova megy?
 — El. — És elindult.
 — Hát csak menjen. Persze az is lehet, hogy a Dunába dobott. — Hangozban folytatta — hát persze! Egész biztosan. Bevetett megkeresni magam.
 Ugrás. Csobbanások.
 Futás vissza.
 A víz csak rövid ideig gyűrűzött.

Szücs Zsolt

Fiatalság

A fényt bár megszokták szemünk mint tudók a levegőt a munkához ügyesültek már kezeink de szigorúan beosztott napjainkat még összekuszálják szerelmünk.

Nem reménytelen

Tarkára szőtt álmainkból csak egy szikrázó pengéjű éles kés maradt.

De fogaink közé kellett harapnunk azt, hogy kezeink a munkához szabadabbá váljanak.

NAGY JÁNOS RAJZA.

Tormai László

Agy és sör

Eljek az energiák szigetén, a herekunyhóban, a koponyák sövénye mögött, természetem ezredek közönyét, hogy faljam a teret, amelyben poshad tegnapunk, s hatvanas égőnk, mert szápra nincs szomjunk.

Eljek a fehér foltok hamvában, ember és kor egyenlőségében, csók-aprópézn szőrében, s zárjam a tejútrendszerrel a padláson tartott áramköröm, és féltsem ringató sikomat, hogy fel kell vennem kinőtt, beszéd-mámor kabátomat.

Eljek a magasfeszültségben, a vér ringlispiljéből a párolgó képletekbe lökve, s fellobbant lombikomat feketéből kékbe, tövisbe áztatom, hogy kipreparálva szögezzem agyamat a sörbe.....

lenyúzott ricsajunkat kockára hajtott nevünkbe.

Léptek

A két rendőr egy pillanatra egymásra néz, majd felemelik a gumibotjaikat és megfordulnak. A villamosok megindulnak, átölyögnek az útkereszteződésen. Merőlegesen a szabad útra gépkocsik torlódnak össze. A túlsó oldalon az újságárus most kapja meg az Esti Hírlapot. Beviszi a bódéjába, elrendezi a többi köteg újságot, azután elkezd szajkózni a legérdekesebb híreket. A léptek folytatják a kora délutáni, álmosító dobbszót a nagy üvegablak előtt.

Az öregasszony ilyenkor szokta a hóna alá csapni az újságokat, hogy elárulja a környéknek. Ma még nem jött. Pedig általában pontos időben megjelent az újság. Itt lakik valahol túl a parkon, valamelyik szürkén bambuló házban. Délelőtt a galambokat eteti, délután újságot árul. Sokan ismerik erefele.

Szekeres Mariann

Kevesen vannak a bisztróban, inkább öregek, akik egy kávé mellett üldögélnek. A pénztárosnő már készül a váltásra, átszámolja a papírpénzt, egy helyre csoportosítja a különböző aprót. Néha belép valaki az ajtón, körül néz, kér valamit, azután beleszáll a bisztró üstorgásába. Az ablaknál ülők kifelé básmészködnek, a kint elhaladó pedig befelé. Pár méter és eltűnnek, ám közeledik egy új láb, csipő, aktatáska, ismerős vagy ismeretlen.

Elnyomott ásitás. Néhány korty sör, egy cigaretta. Már jöhetne az öregasszony! Tőle szoktam újságot venni, mindig megharagudott, ha megelőztem. Elég sokat késik. Eddig még sohasem késett. Görnyedt alakját, fekete kendős fejét már messziről észre lehet venni. Sokan viccelődnek vele, amikor találoznak — ő ritkán szól, mindig csak

mosolyog. Még a durvaságon is.

Nem tudom pontosan, hogy melyik házban lakik ott lent. A galambok talán tudják.

Számáján lassan másznak a mutatók. Hosszú másodpercekig nem történik semmi érdekes. Akkor fordulnak a rendőrök és a járművek itt tolatnak el közvetlenül az ablak előtt. Skoda, Merc, Volga, egy motorkerékpár, Trabant, ismét Skoda. Egy villamost még átengednek, utána elhalkul a zaj. Legalábbis hirtelen úgy tűnik.

A mellettem levő asztalnál a férfi megfogja a nő kezét. Suttogva beszélgetnek, nem érdekli őket a világ. A férfi cigarettája kialudt a hamutartó vályatában, de ez számára egyáltalán nem fontos. A nő kinéz az ablakon, amikor visszafordítja a fejét, a férfira mosolyog. Nem kell

nekik Esti Hírlap. A nő konyakot iszik, a férfi sört. Egy felszolgálónő kiüríti a hamutartókat, letörölgeti az asztalokat. Most ráér.

Az öregasszony nem jön. Szeretném már olvasni az újságot. Amióta ismerem, azóta mindig megjelent kettő felé. Valaki azt mondta, hogy van vagy százezer. En nem hiszem. Egyszer megivott egy fél barackot. Máskor csak szimplát iszik. A galambokhoz beszél, emberhez nem nagyon szól, csupán nyújtja az újságot. Egy forintost szokott kapni. Mesélik, hogy van sok értékes holmija. Tartogatja.

Kint elmegy egy ismerős, bólint én visszaköszönök. Az üvegen keresztül ügysem hallja. Az úttesten elhalad egy városnéző busz, a jobb oldalon ülő utasok tekintete átfut rajtam, a többi vendégen. Pillantásommal ugrálok egyik arcra a másikra, ameddig el nem tűnnek. Sietős, sőt, egymás melletti léptek.

Megiszom a maradék sörmét. Már fizettem, hiába várom az öregasszonyt. Ma nem jön. Lehet, hogy többet nem veszek tőle újságot. A galambok is máshová szoknak.

Debrecenből tisztelegve

1. Már rámkönyökölt az este, mikor a krematóriumhoz értem

Szürkésvörös köd csipdesett, a sirok közt riadt vénasszonyok, s fájdalmak kószáltak huhogva, a derékbatört életek zugaiban. A ku-kluksz-klán-csuhas fákon idétlen madarak szunyókáltak, csőrükben emberevő férgelkek és faragatlan békák vizeltek a hantok szagtalan körörszára.

Templomi némaságban álltam ott, mint hívó gyónás után.

Málészajú gondolatok merészkedtek elő bennem; Jöttek-mentek; egyik furulyát szorongatott, a másik puskát, s kezdtem szégyellni magam miattuk, mert már odáig merészkedtek, hogy eltiporták az érényt.

Napra vágytam, monet-i fényzőnre, mely felszívja a percek e torz víztükrét, szédültem és derengés után matattam sután, de... rájöttem jó úszkálni a szomorúságban, jó az ódon halálzú hangulat, mert szerelmes lettem;

szerelmes az életbe, a kacagó nyárba, az alattam zubogó másik testbe, a tiszta ruhába, a jövendő bőgő kisfiamba és letöröltem homlokomból izzadságseppjeit, melyet az elmúlás ijedelme pötyöntött oda.

Leültem egy padra, tervezgetni.

2. Boldog voltam, elégedett, s felgerjesztve vidám, színes csodákra vágytam: Beültem egy moziba.

A filmkockák villanó sortűzként peregtek előttem, öblös gordonka szaggatta a füleket.

Füligszaladó képpel mocorogtam székeemben, mohó falásra készen, de megfagyott a vérem. En, aki rövid idő leforgása alatt megtanultam becsülni az életet, azt láttam, hogy mások dorbézolják.

A vér, ami folyt, nem lekvár-kellék volt, a jaj, ami sírt, nem tehetségtelen statisztanyógdécselés, s a harag, ami szikrázott, nem öngyújtó kényszertüze, hanem a hatalmas realitás.

— „Naiv hülye vagy!” ordított rám belülről egy hang — „Mészokhattad volna már, Vietnamban háború van!” — „Mit szörnyülködés!”

— „Bomba, halál... mi az! Tele van vele a sajtó... különben ez a XX. század, ez is hozzátartozik. Ha pedig nem bírod nézni, hát ne nézd, de ne tégy úgy, mint Krisztus a keresztifán!”

Úgy éreztem, kettészakadok.

A filmkockák villództak.

Kiálló gerincű gyerekek fölött körözött egy B 52-es, belebőmbölt a szirénába és telibetalált három zomporsapkás parasztot.

Szétszabdalt testű katonák kúsztak, izzadtak, löttek, leégett kunyhók úszka feketéltet, bennük rothadó csontok heverték, aztán

Johnson parolázott „elégedetten” közkatonákkal, közben testek zuhantak át a vásznon; asszonyok, olyanok, mint az anyám, gyerekek, olyanok, mint az enyém lesz, s derűs ifjúk, mint amilyen én vagyok.

E haló ajkáról sóhaj szállt, átszűrődött a vásznon, bejutott az agyamba.

„Elni akartunk!” — üvöltöttek a hangok, most már hurrikáni erővel, a zuhanó arcok pedig utoljára körülnéztek a sötét moziban.

Keresték a bűnöst!

3. Tudtam én, mi van Vietnamban, nagyon jól tudtam, megtudtam még egyszer. De... vajon elég-e ismerni a pokoli helyzetet? elég-e a hűnyő-tűz-szolidaritás, melyet állandóan fújni kell propaganda-origénnel?

Auschwitz és Hiroshima bennünk lüktet, értelmetlen halálok füstje száll a krematóriumokból.

Megéri?

Hisztérikus pénzimádók és ámokfutó degeneráltak nyomják a gázpedált, madárfiókás nyavalygásuk kihallik a segélykérők panaszából,

jémszínű Cadillac-jükkel rohagásznak, nagy ívben elkerülve a rongyosokat.

De magukat nem tudják kikerülni, (nem is akarják!), pedig rongyak, nem úgy, mint a rongyosak.

Végül...

Ha majd még egyszer a debreceni temetőben sétálok, elmerengve, fölhangok az extraszép, csókos gondolattal; az életet hős Vietnam elküldöm hozzád, s rád gondolok tisztelegve, örökre kiutálva magamból egy csúf, önző hangot.

A hegy tetején

Lassan ment fel a hegyoldalban. Kopott lépcsők sárral, ágakkal, néhány helyen állati ürülékkel tarkítva. Fáradt volt már, de a hajnal, a világosság és a friss levegő valamennyire felrázta. Ahogy egyre feljebb ért, érezte, hogy talán a táguló kép hatására, de agyában is világosabban rajzolódik ki minden. Szinte a tenyerébe tudta volna fogni a dolgokat. Finoman, mint amikor egy pókhálót megfog az ember. Hát, igen. O kétségkívül világleletében humánus ember volt. Milyen hülyeség is azt mondani, hogy világleletében, hiszen maximum két-háromfajta diákéletre nézhet vissza. Már általános iskolás korában szerette, ha valami „kegyes” dolgot vihetett véghez. Persze, lehet, hogy akkor még őszintén „jó” volt. Most, hogy komolyabban kezd szembenézni magával és egykét, eddig tabuként féltett fogalommal, kezd vizsgálógni magától. Itt van például a jószág. Kisebb korában rengeteget olvasott összevissza. Nem értett meg nagyon sok dolgot, de azt érezte, hogy jónak lenni fennkölt dolog, vagy valami hasonló, és elhatározta, hogy vagy jó lesz, vagy cinikus. A cinikusok nyugalma és látszólagos gondtalansága csábította, de ezt általában el is hessegette magától. Igen, valószínűleg jó volt akkor is, amikor szerette, hogy a kis cigánygyerekek hozzá mennek játszani, mindig a karjába csimpaszkodnak. Ő akkor már felső tagozatos volt, kisdobosvezető, csapatfőnök.

Felért a hegy tetejére. Csodálatos volt a kilátás. Szeretett volna minden más gondolatot kitörölni, csak a tájra és a kövekre figyelni. Lenézett az útra. Távlatosabb, a szálloda felé egy alak állt, és nézett fel a tetőre. Valamit tartott a kezében. Nem nagyon tudta kivenni a gyér ködben, hogy mi akar lenni, de aztán hirtelen megismerte, hogy Pali áll ott és a hátán tartja a gitárt.

Nem, ő akkor tényleg őszinte volt, amikor a kis Balogh Évának átküldte azt a babát. Nagyon sajnálta, amikor beteg volt. Nagy hófúvás volt azon a héten és a majorbéli cigánygyerekekért nem tudott eljönni a kocsí. Gyalog kellett

hazamenniük, és a Pici, ahogy nevezték a kislányát, nagy fekete szemű cigánylányt, megfázott és tüdőgyulladást kapott. Csokoládét is küldtem neki, meg valami levelet, hogy gyógyuljon meg, mert várják, meg ilyesmit írtam meg. — Aztán amikor meggyógyult, jött az a majdnem hivatalos köszönet, hogy az Isten áldja meg a jószágát stb. Ez volt az első kívülről jövő elismerése a jószágának. Tudta, hogy a Pici anyja tanította be vele a szöveget. Otthon mesélt néha a cigánygyerekekről, elmondta, hogy mennyire szeretik. Csak annyit fűzött hozzá az édesanyja, hogy nem érdemes idehozni a cigányokat, mert utána nem lehet lerázni őket.

Úgy csinált, mintha nem nézne arra, de a szemé sarkából állandóan Palit figyelte. Csak állt és mereven nézett fel. Nagyon hízelgett neki titokban, hogy ilyen hatással volt a fiúra. Végül azért már kezdte unni az egészet. Jöjjön fel, vagy menjen haza, de ne álljon ott mozdulatlanul. Kénytelen volt sétálni, mert kezdett átázni a cipője a harmattól és fázott.

Még nagyobb korában is gyakran bement a putribába, jobban mondva a szobájukba, ha valamiért elküldték Kis Baloghékhoz. A többiek, még a majorbéliek közül is sokan, csak a gyerekekkel üzentek be, ha el kellett valamit intézni. Ő bement. Mit tehetett volna még! Elnevette magát. Eszébe jutott, hogy milyen nevetségesnek hathat olyan „hegymagasságból” az ő egész „Krisztus komplexusa”. Bemenni, vagy nem bemenni. Őszintén szeretni, vagy csak romantikus úrnő pózában tetszelegni, amikor kegyes jószágban megengedi, hogy megfogják a kezét.

Mennyivel egyszerűbb az egész, és mennyivel komolyabb megoldást kíván. Nem azon múlik, hogy egyesek milyen indokkal mentik, vagy nem is mentik fel magukat. Rengetegen nem is foglalkoznak a kérdéssel. Ő személy szerint igazán meggett volna mindent. Már akkor megjött egy kicsit, amikor látta, hogy kettesben maradtak Palival, a cigányzenésszel. Még romantikus is. Amikor észrevette, hogy érti, érzi amit mond, amit gondol. Amikor belül rémulten, kívülről őszinte hitlenkedést színlelve hagyta, hogy a másik egyre kétségbeesettebben próbálja igazolmányokkal, iratokkal bizonygatni, hogy ő egy szavában sem hazudik és nem kalandot akar. Vagy kalandot, mit tudja ő, de érzi, hogy kell, hogy legyen

közük egymáshoz, hiszen látja, hogy mind a ketten magukra ismertek egymásban. Aztán, amikor meg akarta csókolni, hirtelen észbe juttott, hogy azt azért mégse. Csak nem fog egy cigánnyal csókolózni hajnalban, részegen. Valami ilyesmi, vagy hasonló nevetséges dolog járt az eszében, amikor egyszerűen otthagya.

Még mindig ott áll — gondolta. Hirtelen elhatározással lement a lépcsőökon, gyorsan végig az úton. Ott, lenn vette észre hogy ott, ahol Palit képzelte, csak egy útjelző áll, valami ráakasztott rongygyal. Mikor a társaság pár órával később felült a buszra és hazafelé indultak, örült, a megszokott embereknek. Főleg az annyit lelkizni — gondolta.

DOMBI ZSUZSA

LAKÁS

Milyen boldogság,

tervezgetni, berendezni, otthonossá tenni nagymama bútorait modernekre cserélni, felszerelni a függőnyt, új fogkefét venni.

Szeretni egymást,

szaporodik a gond, az öröm; gyerek a kisebb szobában gyerekbútorok, játékok zajosabb és vidámabb az élet zúfoltabb az otthon, feszült a légkör.

Történt valami,

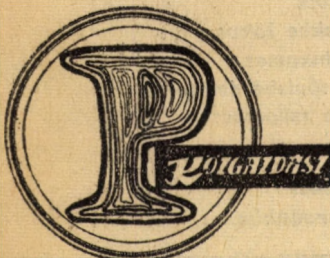
egyikük belefárad, megunja, tehernek érzi beülni a fotelba, beszélgetni, játszani a bútorok ócskák, a szőnyeg kopott.

Meggyűlölni,

soha többé nem lesz otthonuk.

MAGÁNY

Móra Gábor felvétele

KÉKESI KATALIN:

Elmaradt beszélgetés

Síma olajékként futott az út, fényei fel-felintettek. Vitt a vonat. A soha nem hallott, mégis minden hangsúlyáig ismert kérdő mondatok már nem álltak össze történetté. A szavak kifutottak alólam. Magamra kellett figyelnem. Forgattam ujjamon a gyűrűt. Miért kell tárgyakra rögzíteni kötöttségeinket? Nem kapaszkodhattam bele ebbe az aranykarikába, a tűzfényű kő sem kezdett el lüktetni melegen, boldogítóan, mint egy ér a csukló bőre alatt. Hiába idéztem volna föl a nyarat. Lihegő tokájú kis gyíkokat a tenyereimben, döbbszeműket, rémült menekülését, az égető hőséget, emberközeli létezésüket... Remegő kézzel kaptam elő egy üres levélpapírt. Levelet írtam magamnak. Szemöldökcseruzám zsíros, vastag betűkben omlott szét. Levegőt akartam magam körül, lélegzéseket. Egy kört amiben megfordulhatok. Én — rózságyú mondatok között ott fényel a nevem. Magamból indultam el és újra visszaértem. Bezártam a körömet?

Eltettem a papírt, könyvem az arcom elé emeltem. Nem tudtam vizionálni saját tükörképemet. Izgatott szemem a sorok fölött újra az ablakra fordult. Mikor érkezünk már meg?

Nem tudtam vallani magam. Nem ismerem a kérdéseket, amiből megérthettem volna mi történt velem.

Elmaradt az a beszélgetés. Újra éreztem, ahogy a két év előtti csönd üreget váj a fejemben. Ha akkor elmegyek talán mindent megérték. Ha akkor nem félek vallani magam. Egyszerűen belépek abba a szobába, elfoglalom a nekem készített karosszéket. Ha elhiszem, hogy nem rólad, magamról beszélhetek. Hiszen oldódtok már akkor a búcsúnk utáni tombolás is, a hideg zsibbadás a csipőmben. Közös múltidá vedlett már akkor a szerelmünk, és akkor talán ezt a máit, az új szerelmet is jobban értem.

Mi lenne jó most nekem? Sokára szakadt ki belőlem az első kérdés. Nem volt erőm, hogy elindítsak egy történetet. Hogy egy konstruált világba lökjem magam, papírról olvassam le hová megyek, milyen érintést kívánok a nyakamra. Fáradt vigasztalás.

A vonat megállt. A három férfi sörben áztatott szeme az ablakomra csapódik. — Már itt... Ez már...?! — Megérkeztem. Egy ugrással lent vagyok a lépcsőről. A ken-

dőt két marokra fogva húzom a fejemre. Arcomat hátrataszítja a szél. Leszegett fejjel lépnek el mellettem az emberek. Egy csoport a sötét felé. Egy asszony későn értet arca szemérmesen hajol az érkező elé. A buszon majd sokan lesznek — biztatom magam. Sietek. Szemben fogok leülni az emberekkel. Ott majd visszaneznek rám. Ott már ismerős leszek. A peronon, az ablaknak szorulva fértem csak el. Késő esti emberek álltak előttem leszegett fejjel, fáradt nézésekkel. A szobámban ott a telefon — néztem biztatóan magam elé. — Azt hívok föl, akit akarok. — De kit hívok fel ilyenkor? Ki kel fel ebben az időben? Szaladok. A házmesterné álomszomjas arcán kinlódva tör fel a szokásos köszönöm mosoly, keze dideregve nyúl a kétforintosért. Még jó éjszakát sem mondtam. Minnek? Egy ilyen éjjelért?

Az ágyam szétterülve várt. Ledobáltam a ruháimat, könyveket papírt teszek magam elé. Félarcot már sírásba rándult, gyorsan írtam az első mondatot: „A tuskéket akarta kihúzni belőle, vagy legalább kipróbálni, milyen mélyre szúrnak, mielőtt lefeküdt vele. Szeretett puhára feküdni.” Abbahagytam. Gúny ütött át a sorokon, pedig nem ezt akartam. Vakon tapogatóztam egy cigarettá után.

Péter teste az oldalamnál, nyaka a szám alatt, arca a csipőmbé fúródva, melle fölém feszülve, langyos remegés az ujjam hegyében, térdem a combjához szorulva. Kiabáltam és kértem lecsendesülve, rákucsolódtam és a mellébe vágtam. — Gyere haza! — Nem lehet — válaszolta eltávolodva.

Mi ez a szó, hogy nem lehet? Hol és kinek van joga arra, hogy visszatartson? — Nem tart vissza senki. Egyszerűen csak dolgozom.

Akkor lecsendesültem. Péter szeme riadtan kapaszkodott a tárgyakra, menekülését keresve. Megriadva a szenvedélytől, ami túlnőtt a nekiszánt falakon. Félve, hogy teste átveszi az én testem ütemes remegését, hogy megértő szavai kicsorbulnak a kétségek élein.

Mária lépett a szobába. Arcán a hajnali kelők tördelt ráncai. A kipróbált mosolyával hallgatta fogcsikorgatásomat. — Látod ez az élet. Most már te is látod. Most kezdődik. De mi kezdődik most? Nem tanított meg rá senki, hogy vannak ilyen nem lehet szavak.

Kulesár József felvétele

Kecskés Imre:

KAMASZDAL

Nem érdekel a lelkifröccs idegbeteg apám; én is ez vagyok... kizártnak tölem végleg a „nagyok”

Tanítsanak, ha akarnak, de ha oktatni fog valaki engem, vagy nevelni akar — azt nem hagyom.

Magam alakítottam magam. Ahogy van a világ nekem nem kell; lesz elég anyagom — én berendezem.

SZÜCS ZSOLT:

BARTÓK: XIV. BAGATELL

Mintha emberek beszélgetnének

legszebb hangú csontjúrulyák

Magas vagy mély hangon

A sohasem tétovázó tudatosság álmodó-űző szigorával

Tormai László:

Egy barátinak

Jó volt, ameddig egy üvegől ittuk a zsebeinkbe gyömöszölt csókokat, s a kiskocsmák füstjébe gyurtuk a poharaink alján kukszó, ezer karu óriásokat.

Jó volt, amíg néhány tizesért, a végtelen zene hullámzó padjaihoz ültünk, és néha, a magasban, régi kacatok után kutatva, melleleg, divatos fazonu agyakra köpködtünk.

Jó volt, az éjszakába kapaszkodni a fázasztó elrendeztettség tengerén, a mindegy mérlegén egyensúlyozva egy cápát, meg egy hajót; s közben, a rózsaszín várak körül útvesztőket építeni, és azokban, úgy féluton, bódult aggyal takaródva elaludni.

Am akkor, a dumával főzött ételünk zsírszagával átitatva csüngött, a vigyori fények előszobájában a forgásra akasztott ruhánk; s igaz, zsebeinkben ott lapultak, a következő táncra várva, egy elfojtott ásitás kincsei. de most, esténként elszórjuk őket, mialatt letépjük agy-automatánk tekerescséről az új jegyet.

Láng János:

Korán fekvők

Hat óra. A nagykalapácsra riad itt a hajnal. A rengő ónos permettel hull a szürkesség. földre

Kifelé baktak az éjjeli műszak. E korai seregben keveset beszélnek, elvész az árva nevetés.

Nekik egy élet, nekem pár hét — kell a pénz. A gyorsvasút álomba ringat. Páran olvasnak Mily fura: Esti Hírlapot Szemben asszonyka ül súlyos csomaggal: kenyéret visz, húst, lángost hogy óvodába vigye gyermekét;

s férjét a gyár már délutánra várja. Jó lenne, ha így igyekeznél hozzám selyem kenyérral hideg szatyorban arany lángossal kis, zsíros papirosban s friss tejet óvnál zöld borosüvegben

SZÜCS ZSOLT:

Messzeségek...

Messzeséged derékban törte szét napjaimat Nem tudtam hol vagy merre jársz Nyomait kerestem annak hogy nemrég még itt voltál De csak szétszórt ruháidat látom nem meztelenségedet s mozdulatodat ahogy szoknyádból kilépve túllépsz ezen a szerelmen.

Gyermekkorom megsárgult fényképe Lázadásaim mártírja Gorombaságaim célpontja Elyeltek idegen városok Eső előtt bezárom ajtómat, ablakomat S egyedül hallgatom hogy pereg szerelmünk faláról szívemre a vakolat.

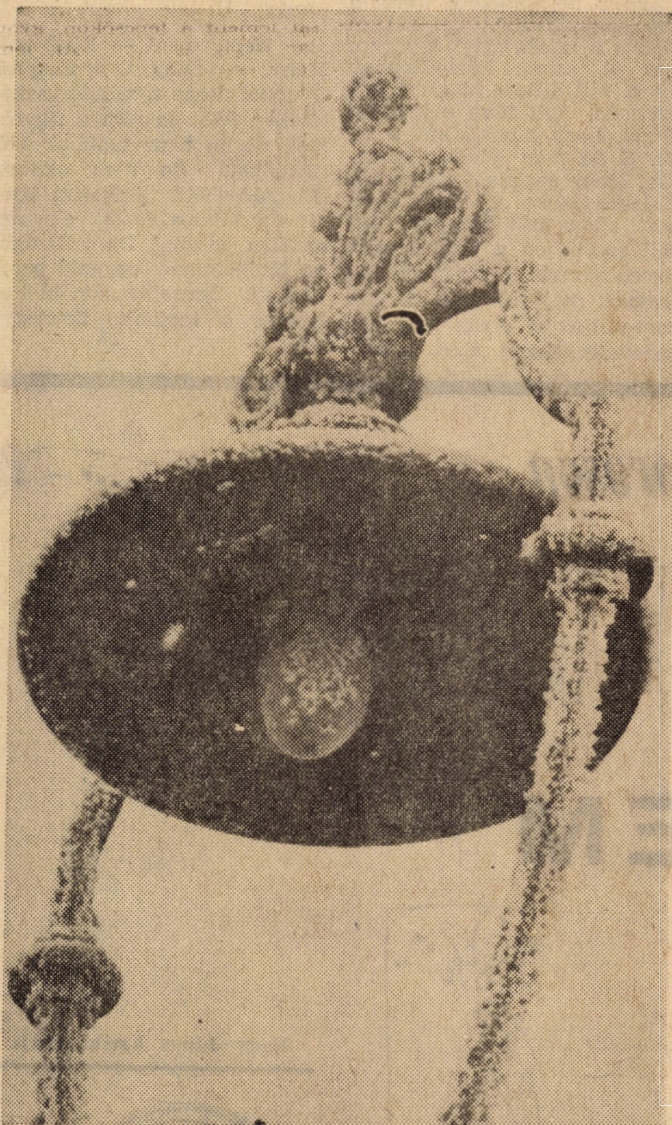
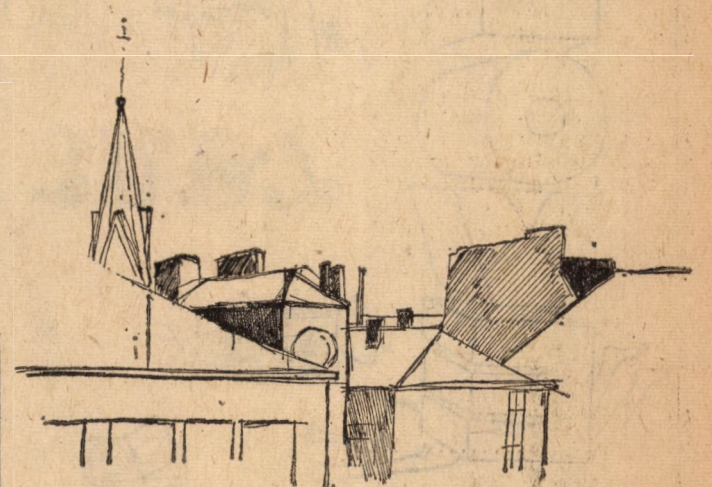

Foto: Kulesár József

É számot összeállította és szerkesztette: KÉKESI KATALIN

Nagy János rajza

PONGRÁCZ GYÖRGY:

És annyi balszerencse közt...

Egy régi beszélgetés jut eszembe. Még 1968 januárjában történt a Kinizsi Húsos Vágóhid utcai pályáján. A Bp. Honvéd labdarúgói a csontkeményre fagyott játéktéren előkészületi mérkőzést játszottak a helyi csapattal. A partvonal mentén a Honvéd szakvezetők között — súlyos térdoperációja után először — ott nézte a mérkőzést a 70-szeres magyar válogatott Tichy Lajos is.

— Lajos bácsi, tessék velem játszani — invitálta kedvesen, pénzt zörgetve a kezében az egyik ismerős, tíz év körüli gyerek.

— Ne játssz velem, mert én csalok. Én abból élek, hogy csalok — mondta mélyes maliciával a válogatott csatár.

Akkor én meg voltam győződve, hogy a gyakori sérülései miatt ért vádaskodásokról érti. S hogy a súlyos térdoperáció nem lebecsülhető lelki sebeket is okozott...

Azóta közel két év telt el. Lajos felgyógyult, játszott sokszor az első csapatban, sőt, az idén ősszel már nem egyszer vezéregyéniség tudott lenni olyan csatársorban, ahol Pusztai-Kocsis és Kozma-Komora alkották a szárnyakat.

S most itt ülünk lakásán, ismét egy hosszú sérülés után. Még az őszi idény közepén, Szombathelyen történt. A 8. percben egy előrevágott labdára összecsapott a szombathelyi Péikkel. Elterült a földön. Fájdalomtól eltorzult arccal intett a kispad felé: jöhet a csere, kész, nincs tovább...

Az öltözőben a csapat orvosa Frölich dr. szomorúan konstataztta: Tichy bal combjában izomszakadás történt...

— Lajos nem egy szerencsés labdarúgó — kapcsolódik a beszélgetésünkbe a feleség, a kitűnő operett-primadonna, Lehoczky Zsuzsa. — Képzeld, még itthon is meg tud sérülni. Kislányunk, a négyéves Zizike a két szoba közt felfüggesztett hintában játszott. Lajos vigyázott rá. Egyszer csak Zizike kirepült a hintából. Ő utána kapott. A kislány nem ütötte meg magát, az aggodó apai mozdulat azonban éles fájdalommal járt. Menthetetlenül figyelmeztette őt féliggyógyult lábára...

— Most már nem lehet baj — mosolyodik el a piruló férj — Zsuzsa vigyáz a gyerekekre...

— Miért a sok sérülés?

— Sajnos, ez már a gólrátörő csatárok sorsa. Nem véletlen, hogy Kozma Misi is olyan sérülékeny. A védők sokszor meg nem engedett eszközöket használnak.

— Sokan vádolnak azzal, hogy több esetben csak „szimuláltad” a sérülést, hogy ne kelljen játszani...

— Nem igaz! — tör ki szenvedélyesen. — Aki ezt állítja, azok sosem voltak pályán!

zsidbad mind a két lábam, 3:0 a javunkra, most már kegyelmezzem... — Nem lehet — válaszolta. — Az edzőm azt mondta nekem, hogy te nem rúghatsz labdába... A tatabányai Szepesti a meccs végén még az öltözőbe is bekísért. Ott a vállamra veregetett: „Na, szevasz Lajos!” De addig... Kevészet rúgtam mellette labdába...

— A legkegyetlenebb?

— Keglovich! Neki köszön-

rúgókat. Egy fiatal hibázhat bármennyit, biztatják. A „harmincas” játékos csak egyszer merjen hibázni... Nem véletlen, hogy sok kitűnő futballista olyan hamar visszavonult. De én még szeretnék játszani! Mert szeretek játszani! Leg-alább addig, amíg csapatomnak, a Bp. Honvédnek, ahol mérfél évtizedet eltöltöttem, szüksége van rám. Preiner Kálmán bácsi olyan megértő, türelmes edző. Remélem, is-

Ne vedd nagyképűségnek, de évekig voltam gólkirály. Sokszor — sajnos az egyetlen veszélyes Honvéd-csatár. Mindig külön örzöket is kaptam, akiknek 90 percig éreztem a cipőjük orrát is...

— Néhány ilyen örző?

— A Vasas Berendije, a Ferencvárosi Havasi, az újpesti Borsányi, Noskó, a pécsi Halasi, a tatabányai Szepesti, a győri Máté, a miskolci Nyiri... S ha rajtuk túljutottam, még ott voltak a középhátvédek...

— A legkeményebbek?

— Nyiri és Szepesti. 1959-ben Miskolcon játszottunk az MVSC ellen. Nyiri valósággal „letakarított” a pályáról. Machos és Kazinczy góljaival már 3:0-ra vezeltünk. — Kérleltem,

hetem súlyos operációm! Ha nem készakarva okozta volna sérülésemet, legalább egyszer meglátogatott volna a kórházban...

— És most?

— Az ősszel ismét hosszú időre harcoképtelen lettem. A 34. évemet töltöttem. Ilyenkor százszor hosszabbnak tűnik a „kényszerpihenő”. És nekem életem a labdarúgás! Aki nem élte át, szinte hihetetlennek tűnik, mit álltam ki az utóbbi években. Ott fenn a lelátón! Nézni, hogy küszködnek a fiatalok. S én nem lehetek közöttük! Hogy segítsék! És még a vádaskodások!... De nem, nem adom fel! Egyszer vége kell szakadjon a balszerencse sorozatomnak! Nem érzem még öregnek magam! Csak nálunk parentálják el olyan hamar a harmadik ikset elért labda-

mét hozzásegít, hogy formába lendülhessek...

— És a válogatottság?

— Titkon reméli Lajos! — vág a férje szavába a gőzölgő kávéscsészékkel megjelent feleség. — Nekem sem mondja, de én látom rajta — „árulkodik” tovább a népszerű színésznő.

— Nem, nem! — tiltakozik Tichy. — Szép volt Szepesti Gyuritól, hogy a rádióközvetítésében felhívta rám a figyelmet, de én nem táplállok hiú illúziókat. Én nem akarok „szánalomból” válogatott lenni! Csodálatos érzés címeres mezben játszani. De csak úgy, ha játékkal egyenlő partnerként harcolhatnám ki helyemet a legjobb tizenegyben...

A FÜGGÖNY FELHÖRDÜL

Drá-matek

A színpadon balra egy integrál, felülről lehetőleg egy köbgyököt kérünk lefogatni, ha nincs, lehet négyzetgyök is. Hátterben izléses logaritmus, s az egész színpadot törtvonal osztja ketté. Jobbra az ajtó mellett Viktória korabeli d, x lábakkal. Amikor a függöny felhördül, sejtelmes felhomály. Később teljes homály, sejtelem nélkül.

I. Ismeretlen: Konstans! Konstans!

Konstans: (felnéz a nevezőből): Parancsol?

I. Ismeretlen: Azonnal menjen ki az integrál elé, és hozza be a negatív előjeleket!

Konstans: De, uram, ön most gyök alatt van.

I. Ismeretlen: Valóban, akkor ne hozza be. De, ha lenne szíves megnézni a kitevőmet, az előbb még itt volt az indexem felett.

Konstans: (benéz a d, x-lábai alá) Itt van uram, kívánja, hogy bevigyem?

I. Ismeretlen: Lekötelezne, sőt megderiválna ezzel.

Konstans: II. Ismeretlen Úr, lesz szíves kicsit arrébb húzódni, így nem férek be a zárójelbe!

II. Ismeretlen: Ugyan, itt folyton ilyen marhasággal zaklatják az embert. (sértődötten átmegy a másik oldalra osztónak.)

I. Ismeretlen: Na, mi az Kolléga! Megsértődött?

II. Ismeretlen: Magának jár a szája, ha nekem olyan primitív függvényem lenne, és nem ugrálnék annyira! Különben is hagyjon engem békén (két gyökre bomlik, és viháncolni kezdenek egymással).

Integrál: Na, ez megvan. Most már csak a másik ismeretlent kell kifejeznem. ! Jöjjön be! Maga fogja helyettesíteni.

t. (bejön az egyenletbe, kézenfogva vezeti a kis dt-t, aki azonnal játszani kezd a Viktória-korabeli d x-lábai-val.)

Integrál: Remélem, primitív függvényt hozott magával.

t. Természetesen, a legprimitívebbet. (Rüg egyet, mire I. Ismeretlen kiesik. A nézők közé. Felállítja a primitív függvényt, valahová a két szögletes zárójel közé, mire a dráma és az egyenlet megoldódik.)

Paraméterek kara: (A lánc-lánc, eszterlánc dallamára):

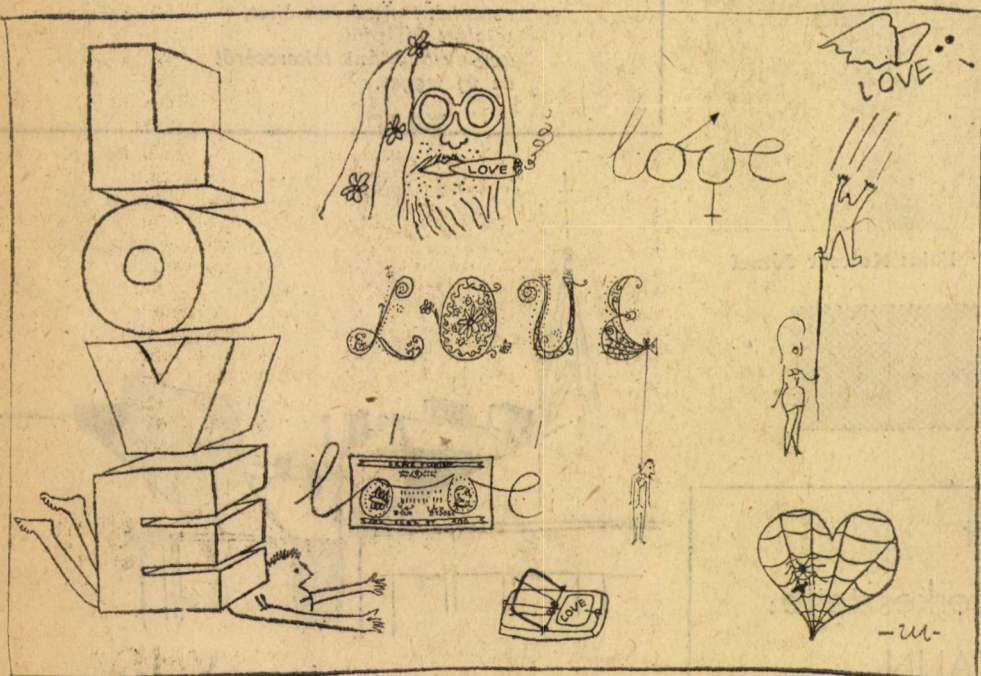
Láttak itt most integrált,
Dékszet és détet
S mert megvarták, láthatják
E bárgyú darab
végét.

— bors —

Átkelés a Vereckei szoroson

ALMOSELODOND KOND.TASSHUBATÖHÖTÖM

SZERELEM

Nagy János karikatúrája

A Marx Károly
Közgazdaságtudományi
Egyetem lapja
KÜLÖNKIADÁSA
Bp. IX., Dimitrov tér 8
Felelős szerkesztő:
Kincses György
Telefon: 186-850/138
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Szikra Lapnyomda

Kulcsár József felvétele